

Fakulta rybnářství
a ochrany vod
Faculty of Fisheries
and Protection
of Waters

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice
Czech Republic

Dotační politika a projektový management

Společná zemědělská a rybářská politika EU

Ing. Petra Plachtová
Projektová manažerka FROV JU
Zátiší 728/II, 389 25 Vodňany
Tel: 602 390 634
email: plachtova@frov.jcu.cz

www.frov.jcu.cz

Charakteristika evropského zemědělství

- Zemědělská půda a lesy pokrývají převážnou část našeho území a zásadním způsobem ovlivňují prosperitu venkovských hospodářství a utváření venkovské krajiny.
- Zemědělci plní mnoho různých úloh, od produkce potravin a ostatních zem. produktů až po kultivaci krajiny, ochranu přírody, rozvoj venkova a využití v rámci cestovního ruchu.
- SZP je zaměřena na podporu příjmů zemědělců a podporu výroby kvalitních produktů, dále podporuje nové možnosti rozvoje, např. v oblasti obnovitelných zdrojů energie šetrných k ŽP.

Historie Společné zemědělské politiky

- Kořeny SZP sahají do 50. let, kde po 2. světové válce se zemědělství potýkalo s nedostatkem, důraz byl kladen na podporu vyšší zemědělské produkce. Finanční pomoc se poskytovala na restrukturalizaci zemědělství.
- Od 80 let se SZP zase potýkala s nadbytkem produkce zemědělských produktů a společnost se začala zajímat o udržitelnosti zemědělství z hlediska ŽP.
- Zavedeny limity, které pomohly snížit nadprodukcí (kvóty), začal být kladen důraz na postupy šetrné k ŽP;
- Reforma po roce 2013: zemědělská politika zelenější, spravedlivější a konkurenceschopnější

Cíle SZP

- Stabilní dávky potravin
- Zvýšit příjmy v zemědělství
- Péče o krajinu, obnovitelné zdroje
- Rozvoj venkova

Zelenější SZP

Přímé platby zemědělcům by měly být více navázané na "zelenější opatření" (nízké emise CO₂, nízká spotřeba energie). Na celoevropské úrovni by měl být zaveden pobídkový systém, 100% financovaný z peněz EU, který by poskytoval podporu zemědělcům, kteří používají zemědělské postupy zaměřené na dosažení udržitelnějších výrobních systémů.

Spravedlivější rozdělení finančních prostředků z EU

Financování zemědělství by mělo být rozděleno spravedlivěji mezi jednotlivé členské státy a různé druhy zemědělců.

Konkurenceschopnější

Dodatečné nástroje, které by jim pomohly vyrovnat se s variabilitou trhů a posílily by jejich pozici ve vyjednávání o cenách.

Tři dimenze SZP

- Podpora trhu: vliv počasí, zajištění stability
- Podpora příjmu: přímé platby zemědělcům
- Rozvoj venkova: udržet zaměstnanost

Cíl SZP získat prostředky na to, aby venkovské obce zůstali životaschopné a nedošlo k postupnému vymizení.

Role zemědělství v rozvoji venkova

- **Multifunkční zemědělství:** nejen funkce výrobní, ale i další funkce jako sociální, environmentální, krajinotvorná, regenerační a ochranná.
- **Funkce ekonomická**
Poskytuje určité výkony pro potřeby trhu – výrobky nebo služby
- **Funkce sociální – agrární sektor**
Poskytuje zaměstnání určitému počtu obyvatel regionu
- **Funkce environmentální**
Přímo nebo nepřímo ovlivňuje životní prostředí

Význam zemědělství v regionální dimenzi

Cílem regionální politiky EU vůči venkovu je návrat k tradičním venkovským hodnotám a jejich posílení za pomoci:

- pomoc začínajícím mladým farmářům
- pomoc při budování dalších příjmových zdrojů mimo zemědělství
- pomoc při restrukturalizaci klasické zemědělské výroby
- agroenvironmentální opatření

Kvalita potravin

Národní značky kvality

Klasa

Prioritou značky „KLASA“ je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu.

Regionální potravina

Značka udělována Ministerstvem zemědělství nejvyšším zemědělským a potravinářským výrobkům, které zvítězí v krajských soutěžích. Produkt musí být vyroben na území kraje, ve kterém bylo ocenění uděleno, a ze surovin dané oblasti.

Česká potravina

Logem s českou vlajkou a nápisem „Česká potravina“ nebo jen slovy „Česká potravina“ si mohou potravináři dobrovolně označit své výrobky, pokud splní dvě základní podmínky, jde o místo výroby v České republice a stanovený podíl českých surovin. Je to tedy značka odkazující na místo původu potraviny.

Evropské značky kvality potravin

Zaručená tradiční specialita (ZTS)

Zemědělský produkt nebo potravina, produkované nebo vyráběné po dobu minimálně 30 let, jejichž zvláštní povaha je uznávána EU.

Chráněné označení původu (CHOP)

Označení výjimečného zemědělského produktu nebo potraviny z daného regionu či místa, jejichž jakost nebo vlastnosti jsou dány zvláštním zeměpisným prostředím.

Chráněné zeměpisné označení (CHZO)

Označení výjimečného zemědělského produktu nebo potraviny z daného regionu či místa. U zeměpisného označení je postačující, aby pouze některá fáze výroby (výroba, zpracování nebo příprava) potraviny nebo zemědělského výrobku proběhla ve vymezeném území.

BIO V EU

Logo EU pro ekologickou produkci balených biopotravin.

CERTIFIED E-FRIENDLY FOOD (CEFF)

Potravinářské výrobky bez obsahu konzervantů, umělých barviv a sladidel.

SZP po roce 2020

Cíle:

- podpora příjmů zajišťujících životaschopnost
- posílení konkurenceschopnosti
- znovunastolení rovnováhy v potravinovém řetězci
- boj proti změně klimatu
- prosazování udržitelného využívání přírodních zdrojů
- ochrana biologické rozmanitosti
- podpora generační obměny
- podpora zaměstnanosti a růstu
- zajištění vysoké kvality potravin

Přímé platby

- Přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství, jejich poskytování probíhá podle pravidel Společné zemědělské politiky EU. Přímé platby jsou pro období 2015 – 2020 zaměřeny především na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu Greening, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Základními podmínkami pro získání dotace je, aby byl žadatel zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařoval zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS podle užívatelských vztahů.
- Přímé platby zahrnují: Jednotnou platbu na plochu (SAPS), platbu pro mladé zemědělce, Greening (ekozemědělství), Dobrovolná podpora vázaná na produkci vybraných plodin a přechodná vnitrostátní podpora.

Cross compliance

- Cross compliance je politikou prosazení zákonných ustanovení v zemědělství ohledně přímých plateb. Implementace se stala povinností členských států EU v důsledku reformy SZP.
- Jedná se o 19 pravidel pro ochranu ŽP, zabezpečení zdravotní nezávadnosti potravin, zajištění správného zacházení se zvířaty, zlepšení evidence chovů zvířat a prevence epidemií.
- Vazba přímých zemědělských dotací na dodržení stanovených podmínek. Pokud zemědělský podnik poruší určitá pravidla, ztrácí část dotace.
- Systém CC platí pro vyplácení přímých plateb a pro vyplácení podpor v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Cíle SZP má naplňovat Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, který klade důraz na lokální a regionální dimenzi, kdy právě venkovské regiony představují dostatečnou prostorovou základnu inovací.

Fond podporuje:

- opatření k diverzifikaci venkovské ekonomiky (podpora malých a středních podniků na venkově, podpora turistického ruchu)
- ochranu zvyšování hodnoty a péči o přírodní dědictví
- opatření ke zlepšení kvality života na venkově (obnova a rozvoj vesnic, podpora základních služeb pro obyvatele venkova, opatření profesního vzdělávání)

Program rozvoje venkova 2014-2020

Priority:

- Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech
- Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů
- Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství
- Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím
- Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu
- Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech

Společná rybářská politika

- SRP je základním instrumentem řízení rybolovu a akvakultury ve všech státech EU.
- Hlavním úkolem SRP je využívání zásob ryb a všech zdrojů rybolovu udržitelným způsobem a metodami, které jsou šetrné k životnímu prostředí.
- Česká republika se připojuje k SRP v rámci celosvětové snahy o zachování biodiverzity nejen v rámci moří, ale i ve vodních tocích v navazujících úmořích. Aby odstranila negativní vlivy lidské činnosti na vodní prostředí, využívá ČR na svém území nejen vědeckotechnickou základnu, odborné školství, ale také dlouholeté zkušenosti se specifickým odchovem zejména kaprovitých ryb v rybnících.

Prioritní oblasti SRP

- Řeší zachování, řízení a udržitelné využívání zdrojů ryb a ostatních vodních živočichů
- Omezuje dopady rybolovu na životní prostředí
- Zajišťuje strukturální politiku a stanovuje podmínky přístupu k rybolovu a využívání rybolovných zdrojů
- Provádí řízení rybářské flotily EU s cílem dosažení vyrovnanosti mezi její kapacitou a množstvím rybolovných zdrojů
- Řídí společnou organizaci trhu s cílem zajistit vyrovnanost mezi potřebami trhu Společenství a zájmy evropských rybářů
- Řeší otázky mezinárodních vztahů v oblasti rybolovu a vztahy se třetími zeměmi (bilaterální dohody)
- Zajišťuje mechanismy kontrolní činnosti EU

Hlavní úkoly SRP

- stanovení pravidel evropského rybolovu
- zajištění mechanismů kontrolní činnosti EU
- zajištění přiměřených cen a důvěry spotřebitelů
- poskytování finančních prostředků a technické podpory
- řízení společné organizace trhu
- podpora rozvoje dynamického odvětví akvakultury
- zajištění strukturální politiky a stanovení podmínek přístupu k rybolovu
- financování vědeckého výzkumu a shromažďování údajů
- řízení rybářské flotily EU
- zastupování EU na jednáních v mezinárodních organizacích

Historie SRP

- První pravidla řízení evropského rybolovu byla přijata v roce 1970 (volný obchod v oblasti rybářství a rybích produktů, rovný přístup do evropských rybářských vod)
- V roce 1975 rybolovné kvóty pro jednotlivé členy ES a stabilizační systém.
- 1983 vzniká plnohodnotná SRP založená na stanovení maximálního povoleného výlovu – pokles rybích populací.
- Reforma 2002: omezení intenzity rybolovu, evropská loďstva, lepší aplikace pravidel, nové principy financování.
- Evropský rybářský fond od roku 2007.
- Modrý růst je dlouhodobá strategie, která se snaží od roku 2012 podporovat udržitelný růst v námořním odvětví jako celku.

Instituce EU a rybolov

Generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov je odpovědné za provádění společné rybářské politiky a integrované námořní politiky.

Rada ministrů pro zemědělství a rybolov

Na Radě každý měsíc zasedají ministři zemědělství a rybolovu členských států a evropští komisaři odpovědní za zemědělství a rozvoj venkova, rybolov a námořní záležitosti, ale také zdraví.

Evropská agentura pro námořní rybolov

Poskytuje technickou a vědeckou pomoc při vytváření a implementaci právních předpisů EU o námořní bezpečnosti, zabránění znečištění z lodí a bezpečnosti na palubě lodí. Kromě toho je v její kompetenci řešení ropných znečištění.

Evropská agentura pro kontrolu rybolovu

Aby se zajistilo dodržování omezení rybolovu v zájmu zachování rybích populací, byla v roce 2005 založena Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu. Ta sídlí ve španělském městě Vigo, které je největším rybářským přístavem v Evropě. Agentura dohlíží na dodržování pravidel na zákaz nadměrného rybolovu a na ochranu ostatních forem mořského života. Zajišťuje také odbornou přípravu inspektorů a organizuje společné operace inspektorů z více než jednoho členského státu.

Evropský námořní a rybářský fond

Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) navazuje na Evropský rybářský fond v programovacím období 2007-2013. Jeho cílem je podpora udržitelného rybolovu a akvakultury a financování projektů zaměřených diverzifikaci ekonomiky a zvýšení kvality života v evropských pobřežních oblastech. EMFF má pomoci zajistit růst, zaměstnanost a udržitelnost cílů reformované společné rybářské politiky EU a podpořit provádění integrované námořní politiky EU. V období 2014-2020 by měl být posílen sociální rozměr společné rybářské politiky a fond by měl disponovat rozpočtem ve výši 5,7 mld. €, z toho do ČR půjde 31 mil. €

Evropský námořní a rybářský fond

- pomáhá rybářům přejít na udržitelný rybolov
- podporuje pobřežní komunity v diverzifikaci ekonomiky
- financuje projekty, jež zlepšují kvalitu života v evropských pobřežních oblastech a jejichž prostřednictvím se vytvářejí nové pracovní příležitosti
- zvyšuje dostupnost finančních prostředků
- V ČR OP Rybářství.

Evropský námořní a rybářský fond 2021-2027

- Komise navrhuje částku 6,14 mld. EUR
- Nově chce přispět k posílení mezinárodní správy oceánu (bezpečnější, čistší a udržitelné hospodaření a ochrana mořských ekosystémů)
- Zjednodušení administrativy a větší soulad s ostatními fondy EU

Informační zdroje

- PĚLUCHA, M. a kol. Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU. 1 vydání. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2006.
- Brožura: Společná zemědělská politika
- www.szif.cz
- www.eagri.cz
- www.euroskop.cz
- http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture_cs

Fakulta rybářství
a ochrany vod
Faculty of Fisheries
and Protection
of Waters

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice
Czech Republic

www.frov.jcu.cz

Strukturální fondy EU

DĚKUJI ZA POZORNOST

